

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og eksøedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag „Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Kirkeårets siste søndag. — Småplukk fra Refor masjonsjubileet. — Den siste av Lenins venner. — Ny Kristi-Kongekirke i Göteborg. — Den hl. Faders helbred. — Konserten 26. november. — «Kimer i Klokker». — Bokanmeldelser. — Bøker inngått til redaksjonen. — Herhjemme.

Kirkeårets siste søndag.

Denne kirkeårets siste søndag kommer med et dypt, et gripende budskap til oss gjennom sitt evangeliums ord, idet de minner oss om at verden engang skal gå under som et kjempeskib der opslukes av havets bølger.

Verdens siste time er historiens siste blad, og alle er vi interesert i å få vite hvad det står på dette blad, ti det ligger i den menneskelige natur å ønske å kjenne fremtiden, fordi det er den som bestemmer våre handlinger i nutiden. Og hvad sier da det siste blad i verdenshistorien oss?

Jo, det beretter om et vidunderlig tegn som skal lyse over verden, — om engler som skal samle menneskenes barn til dommens dag. Og hvad den ikke forteller, men hvad vi kan slutte oss til, er at menneskehetens siste ord vil bli et veldig: *Credo in Jesum Christum*.

Det vil bli en tone så sterk, så frydefull og fryktinngytende som aldri noen gang før er hørt her på jorden. Før de kristne vil den bli som påskemorgnens alleluja etter en lang og tung langfredag, etter en lang, trettende korsveisvandring. For andre vil den lyde som den torden som følger etter et lynnedslag som har rammet deres hus og lagt alt de eide øde.

Credo in Jesum Christum er altså det ord som vil bli den siste løsning på alle de gåter vi mennesker går og grubler over. Det som vi nu hører overalt, klinger som en stor skjærende disharmoni. Vel synger vår hellige Kirke allerede nu et uophørlig *Credo* — men inn i dens toner, inn i våre

lovsanger blander sig stadig vantroens hymner til fremmede guder. Hvor vi sier «ja!» klinger straks tituseners «nei!» — hvor vi ber, forbanner de — hvor vi jubler, raser de. Hvem har rett? Hvis stemme vil høres tilsist?

Alle hymners siste ord vil være *Credo in Jesum Christum*.

*

Vår Kirke vet det — derfor er den så sikker, så tillitsfull i hele sin ferd, så fast og utholdende i sitt håp. Vi vet at selv våre største og bitreste fiender som nu forneker og forfølger oss og helst vil utslette alle spor av Guds rike på jorden — fanatiske antireligiøse, glødende ny-hedninger og hatefulle gudløse — alle må de engang gi møte når Herrens tegn viser sig på himlen, og alle vil da erfare sannheten av det store *Credo in Jesum Christum*.

Tenk hvad det blir for en prosesjon som på den siste dag vil valfarte over jordklodens ruiner til dommedagens tingsal! Fra alle tider, fra alle steder, av alle racer — hvite, sorte og gule — vil menneskene følge englenes basuner. Og når vi rekker frem der Herren venter oss, vil vi alle knele og tilbe. La det styrke oss i motgang, når vi fristes til å fortvile og gi op i pessimisme og svartsyn over vår egen eller andres skjebne. Vi finner så ofte som dikteren at det er «synd på menneskene» og bebreider Vår Herre hans ledelse i almindelighet eller vår egen lodd i særdeleshed, fordi vanskelighetene tårner sig op og synes uovervinnelige — la det da styrke oss å minnes at dette vidunderlige skue-

Småplukk fra Reformasjonsjubileet.

Som bekjent feiret statskirken i begynnelsen av måneden et jubileum til minne om Lutherdommens innførelse i vårt land. Såvel de spesifikke religiøse blader og tidsskrifter som dagspressen bragte i den anledning adskillige bemerkelsesverdige artikler, hvorav vi her skal gjengi et lite utvalg i korte utdrag.

Det har nok for noen hver reist sig et spørsmål om det var særlig grunn til å feire dette jubileum. Man hadde jo det store Luther-jubileum så sent som i 1917 og alle var vel på det rene med at det til Lutherdommens innførelse i Norge klebet sig dystre minner i det norske folks historie. Således skriver «Norsk Kirkeblad» (5. nov.) i en artikkel om Reformasjonsjubileet:

«Det er ingen særlig feststemning ved dette jubileum. Og det er forsåvidt rimelig nok. Nasjonalt minner det oss om forhold som vi helst ikke vil huske. Og den forbindelse av reformasjon og nasjonal reisning som kom i Luthers land og som der for alltid har forbundet reformasjonen med folkets nasjonale følelser, den savner vi. Derfor kan vårt jubileum ikke umiddelbart bli noen nasjonal kirkefest».

Og i «Kristelig Ukeblad»s jubileumsnummer skriver professor dr. Olaf Moe: «Da vi for syv år siden feiret 900-årsminnet om kristendommens seier i Norge og den store Olsokfest på Stiklestad, var det med følelsen av å ha vårt folk med oss. Jubileet var ombølget av noe av den stemning som har funnet sitt uttrykk i slagordet «kristendom og norskdom». Når vi i år skal høitideligholde minnet om reformasjonens innførelse i vårt land for 400 år siden, da klinger den nasjonale undertone langt svakere, ja vi har visst alle en følelse av at reformasjonsjubileet, sett fra norskdommens synspunkt, nærmest er av ydmykende art. Og heller ikke religiøst sett synes der å være grunn til å anslå altfor

spill engang vil finne sted. La vantroen og gudsfornektelsen rope nok så høit — engang vil alle prekeners, alle livsanskuelsers, alle samfundsreformatorers, alle idéers siste ord være *Credo in Jesum Christum*.

Er derfor ikke livet verd å leve når vi har en slik belønning å se frem til —? Kan vi da ikke med tro og tillit begynne det nye år med adventstid — ti se, han kommer!

høie toner, når vi tenker på den måte vår kirke blev reformert på».

Når man allikevel har bestemt sig for å feire dette 400-årsminne, så er det som det er blitt fremholdt fra ulike hold i den lutherske leir, for å peke på det reformasjonen har ført til for land og folk, og for å takke for det man mener at norske kristne blev befriet for.

Dessuten skulde ifølge «Dagen»s (22.okt.) intervju med Lutherlagets formann, biskop dr. Sigurd Norman, som spesielt redegjorde for Norges Lutherlags jubileumsprogram, jubileet ikke bli «en minnehøitid om noe som atter går i glemsel, men et fremstøt til fortsatt vekst og fremgang i vår tilegnelse og fruktbargjørelse av den oprinnelige evangelisk-lutherske kristendom». Forøvrig vil vi fremheve at biskopen avholdt sig fra utfall mot den katolske Kirke. Det har imidlertid ikke alle evnet. I en Allehelgenssøndagsbetragtning i «Aftenposten» (nr. 556) har således sogneprest Ivar Welle rettet sine angrep mot Middelalderens religiøsitet, som ifølge hans fantasifulle fremstilling, i den grad dvelte ved de hellige, som ovenikjøpet dannet «en krets av mindre guder» at blikket og bønner på allehelgensdag sjelden nådde frem til Faderen! Han «oplyser» videre: I Middelalderen lærte man uten all tvil at også de allerfleste kristne blev fordømt, man pleide å regne at minst 999 av 1000 fôr til det evige helvede». Hvorfra hr. Welle har hentet sine opplysninger angående hvad man i Middelalderen pleide å tro, er ikke godt å vite, men noen kontakt med Kirkens autentiske dokumenter om tros læren eller med tidens store kirkelærere som en St. Thomas Aquino røber de iallfall ikke! At også Reformasjonsårhundredet på mange måter var en mørk tid innrømmes dog av en innsender i «For Fattig og Rik» (nr. 41) som nevner at hekseprosessene da også kom til Norge, idet vi fra 1539 og utover kjenner til 20 slike hos oss.

I «Grønlands Menighetsblad» (nr. 17) drøfter O. P. hvordan det hadde sett ut i Norge hvis ikke reformasjonen var kommet? Han anfører som dokument et avsnitt om Neapel fra dr. Axel Munthes «Boken om San Michele», dette besynderlige og tildels fengslende verk som er en så tydelig blanding av opplevelser og fritt fantasispill, for så derav å slutte «at i nærheten av Rom fører den katolske kirke til at det blir:

«Langt mere hedenskap enn kristendom». En slik konklusjon må det være overflødig å svare på!

Men hvordan var det gått om det norske folk hadde bevart sin katolske tro uanfektet av det danske styre? Det kan naturligvis ingen si. Men det tør vel være at vi da hadde hatt færre skilsmisser og heller ikke den nedgang i fødselsprosenten som nu begynner å vekke almindelig bekymring. Og vi var vel blitt forskånnet for den liberale protestantiske teologi som ifølge «F o r F a t t i g o g R i k» (nr. 45) har nedsatt aktelsen og tilliten til Guds ord. Heller ikke hadde vi behøvet å beklage tapet av det private skriftemål, således som det ifølge «D a g e n» (20. okt.) blev fremholdt på Bekjennelsestro Presters Broderkrets's møte forleden dag.

Og som et bemerkelsesverdig tilbakeslag mot reformasjonens uvilje mot klosterlivet, har det just nu omkring dette jubileum hevet sig røster for å få opprettet protestantiske klostre. I Danmark er biskop F u g l s a n g - D a m s g a a r d gått inn for planen og har bl. a. uttalt (Nationen 16. okt.):

«— Planene om et evangelisk kloster er uttrykk for en bunden lengsel der i våre dager er skjult tilstede hos mange flere mennesker enn man almindeligvis tror, uttaler biskopen. — Enhver prest eller

legmann som har erfaring i sjelesorg vil kunne stadfeste dette. Det er materialismen som har sønderrevet menneskers forbindelse med evighetens stillhet, fred og trygghet».

Den bekjente danske læge, dr. med. H. I. S c h o u har ut fra menneskelige, medisinske og religiøst-kristelige grunner tatt til orde for den samme tanke. Og i en lengre artikkel i «Tidens Tegn» (11. nov.) har fengselsprest S e l v i g gitt planen sin anbefaling, fordi han mener «vi i like høi grad trenger et lignende norsk protestantisk kloster». At slike planer vil møte motstand fra visse hold kan det neppe være tvil om, likesom den også vil støte på mange hindringer av praktisk og økonomisk art. Forøvrig skal vi avholde oss fra å blande oss inn i en diskusjon som strengt tatt er oss uvedkommende, men vi kan ikke la være å notere at når planen fremsettes nettop nu ved jubileet for den bevegelse som førte til at Norges mange klostre blev plyndret og nedlagt, så er det en underlig tilskikkelse og vel også et vidnesbyrd om at det hos noen demrer en forståelse av at synet på reformasjonens velsignelser trenger til å revideres på visse punkter i det minste.

Den siste av Lenins venner.

For ganske kort tid siden forlød det fra Moskva at den siste av Lenins gamle garde, folkekommissær B u b r o v på grunn av «udyktighet og skadelig arbeid» var blitt avskjediget fra sin stilling av Stalin og nu skulde stilles for retten. Med ham er nu hele Lenins krets av medarbeidere og medkjempere i oktoberdagene 1917 forsvunnet, og alle de nuværende makthavere tilhører Stalins venner. Systematisk har han rensket partiet ut for alt som kunde minne om de Leninske dager.

Det første offer var Trotzki som Lenin igrunnen hadde tenkt sig som sin efterfølger. Det var Trotzki som 6. og 7. november 1917 proklamerte det bolsjevistiske diktatur i Petersburg og som da stod Lenin nærmest av alle medarbeiderne. Lenin selv hadde like før sitt siste slaganfall påtenkt å utstøte Stalin av partiet, hvilket skulde være forelagt centraleksekutivkomiteen, og forslaget lå ferdig — men Lenins død reddet Stalins stilling og liv. Trotzki visste om dette og blev derfor i Stalins øine en meget ubehagelig person man hurtigst mulig burde skille sig av med. Den gang hadde han dog ikke så mange blinde tilhengere som nu, og turde derfor ikke gripe til de strengeste forholdsregler, men inn-

skrenket sig til å utvise Trotzki. Dermed bragte han dog ikke opposisjonen til taushet — tvertom skjøt den sterkere og sterkere vekst støttet både av Lenins enke og av hans nærmeste medarbeidere: Sinovjev, Kamenev, Rykov, Bucharin, Simeniev, Sokolnikov, Tomski m. fl. Samt Bubrov, Tschitscherin og Radek.

Sinovjev var den engang mektige president for den III. Internasjonale som av Lenin hadde fått i oppdrag å bolsjevisere hele verden. Like så stor pris satte Lenin på Kamenev som han hadde betrodde ledelsen av Moskva-Sovjett mens Tschitscherin i hans øine var verdens fineste diplomatiske begavelse. Rykov var Lenins efterfølger som president for folkekommissærenes råd og Bucharin «bolsjevismens teoretiker». På Lenins vegner undertegnet Sokolnikov freden i Brest Litovsk og Karl Radek var Lenins «propagandaminister». Og så videre — — —

Av disse er Sinovjev, Kamenev og Smirnov henrettet — Rykov, Bucharin, Sokolnikov og Radek i fengsel. Den første bolsjevistiske sendemann i Berlin, Joffe, har begått selvmord — likeledes Tomski da han fikk å vite at han skulde fengsles. Kun

Tschitscherin døde en naturlig død, da han efter sin avskjedigelse trakk sig tilbake fra all politikk og levde ensom og forglemt som privatmann, til sist i dypeste nød.

Også andre av bolsjevismens første menn har hatt lignende skjebne — således er Pjatakov blitt skutt, Bjeloborodov er sporløst forsvunnet og chefen for G. P. U., Jagoda, sitter i fengsel og venter sin dødsdom.

Lenins enke, Krupskaja, er vel ennå på fri fot, men står i virkeligheten under like så skarpt opsyn som om hun skulde være i fengsel. Den øverste folkekommisær for hæren, Frunse, døde etter en gåtefull operasjon — man kan fortsette denne liste med mange kjente navn ennå. Og etter at nemesis

nu også har rammet Bubrov finnes der i den nåværende regjering ikke et eneste menneske som har spilt noen rolle under Lenin. I deres sted er det kommet mennesker som er fullstendig ukjente fra før i tiden. I løpet av 15 år har partiet fått et helt nytt ansikt, idet Stalin altså har fjernet alle som var skaperen av bolsjevismens medarbeidere og ikke latt sten på sten tilbake av det gamle. Så Sovjettunionens 20 års-jubileum feires med å stemple alle som har bygget systemet op som «folkefiender og forrædere», og den bolsjevistiske revolusjons utvikling nærmer sig således mer og mer den franske revolusjons historie: ved massehenrettelser tilintetgjør den sig selv. Vil Stalin få dele skjebne med Robespierre?

Ny Kristi-Kongekirke i Gøteborg.

Sogneprest Krijn nedlegger grunnstenen.

Efter «Gøteborgs-Posten» og «Gøteborgs-Tidningen» for 1. nov. bringer vi følgende samarbeidede referat av den vakre høitidelighet, hvormed grunnstenen til den nye katolske sognekirke i Gøteborg blev nedlagt Kristi-Kongesøndagen av sognepresten pastor F. Krijn. Beretningene er ledsaget av store dobbeltspaltede bilder og er holdt i en sympatisk og verdig tone.

«Gøteborgs-Posten» innleder sitt referat på følgende måte: En liten prosesjon av en type som vi temmelig sjelden ser i Gøteborg ordnet sig i midt-dags utenfor Ullevi. Stille og uten å la sig forstyrre av heiarop og opsang som steg mot den grå oktoberhimmel fra fotballarenaen, dro den op ad den nakne betongtrappe som fører til den nye katolske kirke hvis grunn nu er ferdig utgravet. En hel del folk hadde samlet sig og flere kom til, hitlokket ved synet av de tre katolske prester i praktfulle ornamenter, korgutter med mannshøie lysestaker, røkelse og vievannskarr, en korbærer og derpå den lille tropp av andektige katolikker, som begav sig direkte fra gudstjenesten i den gamle kirke ved Spannmålgatan hertil for å vigsle grunnen til sitt nye gudshus. Kl. 11 var denne gudstjeneste blitt feiret som høitidelig levittmesse av sogneprest Frans Krijn og pastorene Pontén og Tillquist. Efter innbydelse var den blitt bivånet av de herrer som særlig er interessert i den nye kirkes opførelse, nemlig arkitekten Roséll, entrepenørene ingenjørene Hellquist og Gustafsson, kontrolløren ingeniør Holmén m. fl. Ennvidere gikk selvfølgelig hele kirkesyndikatet i prosesjonen, og bladet bemerker at «de mesta sågo anmärkningsvärt svenska ut» —!

Sognepresten holdt en kort tale hvori han forklarte den forestående ceremoni. Både kirkens grunnsten og fundament bør velsignes fordi Guds hus efter god gammel skikk skal stå på vigslet jord. I den katolske Kirkes bønner minnes vi stadig om at Kristus er den første guddommelige hjørnestein og

Petrus den andre. Gud skal påkalles idet vi ber ham om å ta dette hellige rum i besiddelse, og vi vil anrope alle helgener at de med sine bønner vil styrke vår bønn så at arbeidet må fullendes til Guds ære.

Derpå blev grunnstenen vigslet ved at et kors blev tegnet over den med murskjeen og hele ceremoniens innhold blev sammenfattet i bønner: «I troen på Jesus Kristus legger vi denne grunnsten i Faderens, Sønnens og den Helligånds navn, for at den sanne tro og Herrens frykt og broderlig kjærlighet må herske her og for at dette sted må anvendes til bønn og til å anrope og forherlige vår Herre Jesu Kristi navn, som med Faderen og den Helligånd lever og regjerer i evigheters evighet!»

I grunnstenen blev samtidig nedlagt et dokumentskrin av kobber som inneholdt et eksemplar av alle Gøteborgs dagblader, tegningene til den nye kirke samt fotografier av den gamle. Ennvidere et dokument på pergament som sammen med hele skrinets øvrige innhold lå på den gamle kirkes alter under høimessen og er avfattet i en mer personlig stil enn det pleier å være tilfelle med den slags ellers nok så tørre formulærer. Foruten de fleste av menighetens navnetrekk finnes der på det optegnet en lengre redegjørelse som begynner med en påkallelse av Treenigheten og fortsetter: «I det Herrens år 1937 da kristendommen og kirken ute i verden lider såvel under en voldsom kamp mot Gud og religionen som under motsetningene mellom statene og folkene — — da vår Hl. Fader Pius XI i høi alder og efter en alvårlig sykdom, som førte ham til gravens rand, med heltmodig utholdenhet og beundringsverdige styrer Guds rike og forsvaret dets rettigheter mot alle angrep —» samt oprammer biskopens, kongens, statsministerens, landshøvdingens, borgermesterens og ordførerens navn og «da kirkehyrdene for Gøteborgs katolske menighet er pastor Frans Krijn og hjelpeprestene pastorene

Gösta Fontén og Ansgar Tillquist samt kirkerådets medlemmer er Nicolai Johannsen, Max Klusendick, G. E. Thørnell, Johan Verhagen og Karl Gösta Stenberg, blev på Jesu Kristi kongefest grunnstenen lagt til denne nye Jesu Kristikirke». I sin fredspreken i den gamle kirke hadde pastor Krijn fremholdt at Gøteborgs katolikker ikke blott skulde være gode kristne, men pålitelige og lojale borgere i byen. Som uttrykk for denne tanke bevidner dokumentet ikke alene sin takknemlighet mot biskopen, som i høieste grad økonomisk har bidratt til å skaffe midler til den nye kirke, samt arkitekten og ingeniørene, byggmesteren og arbeiderne, men inneholder også følgende passus: «Menigheten står likeledes i berettiget takknemlighetsgjeld til det overveldende flertall av Gøteborgs borgerskap som har vist fordragelighet mot den».

Under den påfølgende ceremoni avsang man «Allehelgens-litaniet» og et av bladene nevner at det lød noe ensformig for lutherske øren ved sin oppramsing av de mange navn hvoriblandt man savnet den svenske St. Birgitta. På forespørsel oplystes imidlertid at litaniet er så gammelt at det stammer fra lenge før hennes tid og selvfølgelig ikke kan forandres.

Med avsyngelsen av «Miserere» og et unisont «Lovet være Jesus Kristus» avsluttedes den stemningsfulle handling.

Vi norske katolikker vil i tilslutning til denne begivenhet sende pastor Krijn, hans confratres og menighet i Gøteborg våre hjerteligste hilsener til denne første etappe på veien mot det nye Gudshusets fullendelse. Må fortsettelsen bli begynnelsen lik og den samme sympati som kommer til orde i de utførlige pressereferater fremdeles følge våre trosfeller i Gøteborg!

Den hl. Faders helbred.

Det nederlandske blad «Maasbode» har mottatt en beretning fra sin romerske korrespondent som under den sørgegudstjeneste som nys blev avholdt i det sixtinske kapell over de avdøde kardinaler har hatt anledning til å iaktta den Hl. Fader på meget nært hold, og nu meddeler sine personlige inntrykk av hans befinnende. Korrespondenten skriver bl. a.:

«Paven har ondt for å gå og blev derfor på Sedia gestatoria båret inn ad det sixtinske kapells hovedinngang. Han satt fullstendig oprett på den, men er meget eldet siden påske, da han sist viste sig offentlig ved pontifikalmessen i St. Peter.

Den Hl. Fader er megt mager nu; Hans ansikt har dype rynker og hans hender ryster stadig hver gang han velsignende løfter dem således som han i sin faderlige godhet pleier å gjøre det. Man bar ham meget tett hen til tronestolen, så han kun behøvde å ta et lite skritt for å ta plass på den. Paven knelte heller ikke som han pleier under den hellige handling på sin særlige bedeskammel, den så-

kalte «faldestario» foran alteret, men han knelte på en med rødt damask betrukket skammel like foran tronestolen.

Ved slutten av det høitidelige rekviem meddelte Kristi statholder selv absolusjonen ved båren, og det var alle påfallende hvor hans ellers så kraftige stemme var blitt svak og bevende. Men med sin sterke vilje tvang han sig dog til å synge absolusjonsbønnen. De tilstedeværende fikk alle et uforglemmelig inntrykk av at Kirkens helbredssvekkelige Overhyrde gjorde sig all mulig anstrengelse for å oppfylle sin høie oppgave.

Da den Hl. Fader atter blev båret ut av kapellet var det lett å se at den over en time lange ceremoni hadde anstrengt ham. Også nu gjorde paven stadig velsignende korsets tegn til høire og venstre, men hans hånd rystet sterkere enn før.

Imidlertid har jeg erfart fra absolutt pålitelig kilde at der ikke er inntrått noen forverring i paven helbredstilstand. I betraktning av hans høie alder og av at han har to alvorlige lidelser, hvorav særlig åreforkalkningen volder ham smerter, må man si at han relativt befinner sig godt. Selvfølgelig blir begge de kroniske sykdommer ikke bedre av at han ustanselig arbeider selv til langt ut på natten. Men hvis han bare engang imellem under sig en eller to hviledager, er hans konstitusjon ennu så kraftig at en merkbar bedring kan konstateres. Paven livlæge, professor Milani, forlanger derfor også, — men ofte forgjeves! — at hans høie patient i det minste en dag om uken skal ha fullstendig ro, særlig ikke gi audiens.

Koncerten 26. november.

Som man vil se av annonsen på 2. omslagsside holder den unge Wilhelm Schwarzott konsert i Aulaen fredag den 26. november. At dette er en musikkbegivenhet av stor interesse, viser den kritikk han fikk etter sin debutkonsert for to år siden og som berettiger til de største forventninger. Musikkskjønnere som har hatt anledning til å høre ham nu, uttaler at de løfter som den unge pianist den gang gav, er langt på vei til å oppfylles — han har også stadig fortsatt sine studier med Dagmar Walle-Hansen.

I vår krets har vi særlig grunn til å vise interesse for denne koncert ved et tallrikt fremmøte — men det er virkelig også en stor nytelse vi derved bereder oss selv. De som var med til festlighetene i Porsgrunn, vil huske Wilhelm Schwarzotts skjønne og poesifylte spill og hans overlegne tekniske ferdighet — de som ikke var der har nu anledning til å forvise sig om at vår begeistring var fullt berettiget. Og som man vil se av annonsen er det et utsoekt program den unge kunstner har sammensatt.

Altså: i Aulaen 26. nov. kl. 8!

Av anmeldelsene hitsetter vi:
Aftenposten: Reidar Mjøen.

Wilhelm Schwarzott klinger tysk, men pianisten er fra Fredrikstad, norsk student, tilhørende — som det opplyses —

en gammel musikerfamilie, han er knapt sine tyve år ennu, og han gav en meget god debutkonsert igår aftes i Universitetets aula. God smak og opfatning preget den, en viss sikker musikalsk kultur, som ikke er almindelig hos pur unge debutanter, og den viste at pianisten har gjennomgått en grundig skole, som først og fremst har tatt sikte på å legge et solid teknisk grunnlag som basis for videre utfoldelse av personlig kunst.

Hr. Schwarzott har også sikkert særlige anlegg for teknikk i virtuos betydning. Det blev inntrykket av denne første opptreden. Især i siste avdeling i programmet utfoldet han en pianistisk ferdighet, som virket helt bravurmessig. Ikke minst da i den svære Fiss-dur etyde av Halfdan Kleve, som blev spillet aldeles brilliant, — så utmerket at komponisten selv, som hørte på fra første benk, gav den talentfulle unge kunstner sin komplimang under levende bifald fra salen.

Programmet var noe ensidig anlagt på å demonstrere teknisk evne og ferdighet hos debutanten. Så får den videre utfoldelse av personlig kunst i mere følelsesbetonet retning stå ut til våre senere møter med pianisten. Han er så musikalsk begavet at vi har rett til å stille store forventninger til hans kunstnerbane.

Tidens Tegn: Arne van Erpekum Sem.

En ualmindelig lovende, godt forberedt debut! Den unge mann har sjeldne pianistiske anlegg og spiller allerede nu med en elegant, klar teknikk som ligger langt over det vanlige debut-nivå. Hans anslag er meget vakkert, og der kan både over hans tone og over hans opfatning være noe følt og stemningsfullt, som gir løfter om en rik utvikling i personlig retning.

Ennu er han bundet i skolens tvang, som rimelig er, og hvor ypperlig enn skolen er, må han løsrive sig fra den for å gi sitt temperament frie tøyler og sterkere personlig uttrykk.

At Wilhelm Schwarzott både i teknisk og musikalsk retning har talent og stoff i sig til å bli en virkelig fremragende pianist, er der efter denne debutkonsert ingen tvil om.

Arbeiderbladet: Per Reidarson.

En ganske ung debutant, Wilhelm Schwarzott, vakte igår oppmerksomhet som meget talentfull og allerede temmelig vidt utviklet klaverspiller. At han har musikalsk gemytt og evne til å innforlive sig i de forskjelligartede komponisters vesen gav han vakkert uttrykk for i Beethovens Sonate H-dur, og i en lengere avdeling Chopin, hvor det poetisk følsomme i uttrykket gjorde sig så fordelaktig gjeldende. Så kom til slutt Halfdan Cleves pianistisk flotte Etyde Fiss-dur, som slo særlig godt an, Rachmaninoffs Melodi, E-dur og Liszts svære E-dur-polonaise. Den siste var dog for svær for debutanten, her var adskillig svakheter å merke. Og også nu og da i de andre verker kunde man ønsket større klarhet og aplomb i utførelsen av de hurtige passasjer.

Men allikevel må det betegnes som en meget bemerkelsesverdig, lovende debut, og tilhørerne ydet et kjennelig markert suksessbifall.

A B C: Sylou-Creutz.

Wilhelm Schwarzott het en ung mann som debuterte i Aulaen tirsdag 5. ds.

Han hadde sine musikkpapirer i den skjønneste orden: Teknikken var klar og sikker og høit opdrevet. Den musikalske utformning efter de beste opskrifter, et klokt og uttent pedalbruk, kort, en usedvanlig løfterik debut.

„Kimer i Klokker.“

— Vårt eget julehefte. —

Når «Kimer i Klokker» ligger på vårt bord så vet vi at julen nærmer sig. Ikke for det — heftets mange medarbeidere har visst det lenge. Med redaktør og annonsesamlere i spissen har de i måneder vært i sving for å få det så godt som mulig — den første med å bygge det spirituelt op, de andre med å trygge det materielt. Like strevsomt er begge deler, — nu får vi håpe det også blir like lønnsomt, og leserne vil bli like så tilfreds med artikler og tegninger som rette vedkommende med den andre side av heftets eksistensberettigelse. I grunnen er de to ting knyttet nøie sammen, ti den beste betingelse for øket salg ligger jo i den personlige anbefaling fra den ene kjøper til den andre — langt mer enn i en anmeldelse av det. Når vi allikevel begår en slik er det for å orientere det lesende publikum i «Kimer i Klokker»s innhold, og i grunnen er det nesten nok å nevne forfatterne. Ti ingen av dem er nye og ukjente og bare deres navn vekker forventning som ikke vil bli skuffet — hør bare:

Monsignore K j e l s t r u p med ett av sine skjønneste juledikt — pater L u t z en liten perle av koncentrert lærdom i lettfattelig form: «Humanisme fra Betlehem». Så følger Sigrid U n d s e t med «Glastonbury», en inspirert og inspirerende beskrivelse av et gammelt engelsk klosteranlegg — L a r s E s k e l a n d forteller fyndig og instruktiv om «Da kristendommen kom til Hordaland» — Sigrid Ø d e tegner fint og gripende en av de kvinneskjebner, hun som ingen annen kjenner og forstår i kraft av sin kjærlige innfølgelse, i «Dei hev slite di kåpe i sund». Så kommer G ø s t a a v G e i j e r s t a m s lille artistiske skitse med et humorfylt og dog bitende point — samt tekst og tone til «A d e s t e f i d e l e s —» vår elskede julehymne som alle sikkert gjerne vil eie. Dens utsettelse her kan både brukes i kvartett- og korsang som på piano alene.

E l l e n F a a b e r g skriver saklig og dog med personlig varme og interesse i «Gråt over ham —» om biskop Olav Engebretson, idet hun samtidig får frem et klart bilde av reformasjonsmentaliteten og dens skjebnesvangre innsats i Norges historie — og til sist tør man vel si at «Kimer i Klokker» ikke vil-

de være fullstendig om vi måtte savne Marie-Elisabeth Larsens stemningsfylte og følelsesrike bidrag. Heller ikke i år har forfatterinnen sviktet — hennes novelle heter «Julekveld under det franske redselsherredømme» og danner avslutningen på «Kimer i Klokker»s litterære del. Med rette, ti Marie-Elisabeth Larsen lar sin julehistorie tone ut i Gloria's begynnelseslinjer: «Glorie in exselsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntates —», i altså en appell til den gode vilje, «Kimer i Klokker» står jo forøvrig alltid i den gode viljes tegn.

Hvad illustrasjonene angår er disse i år serlig gode. Omslaget er en reproduksjon av en av arkitekt Olav Olsons kjente akvareller og fremstiller Norges gamle helligdom: «all din storhet, all din heder — frendens dont og blodig val — dine sorger, dine gleder — rummer Trondheims katedral». Foruten med en rekke skjønne fotografier er heftet utstyrt med gode tegninger av Geijerstam og H. Huzar. Prisen er tross det særlig gode innhold uforandret, kr. 2.00.

E. D.-V.

Bokanmeldelse.

Utsyn over Kirkens Historie, særlig Norges i Middelalderen — utgitt ved søster Margrethe-Marie Krohn.

Denne lille bok pretenderer ikke å gi noen personlig eller original fremstilling av Kirkens historie. Utgiverens hensikt har alene vært den å skaffe en i pris og omfang overkommelig håndbok til veiledning især for konvertitter og andre som ønsker å sette sig litt inn i de mange, til dels meget omstridte, spørsmål som knytter sig til den katolske kirkes historie. Man må da lykkønske med det gode resultat!

Og så lenge vi ikke har noen katolsk lærebok i kirkehistorie for skolen, vil man sikkert ikke stor fordel kunne gjøre bruk av denne håndbok. Men hermed være ikke sagt at boken kun inneholder det sedvanlige stoff for en lærebok for skolen. På flere punkter er denne bok temmelig utførlig og bringer dertil hyppige henvisninger til de historiske kilder og hovedverker, hvorved adgangen til et mer inngående studium lettes betraktelig. Dette gjelder navnlig for Kirkens historie i Norge i Middelalderen. Her bringer den lille håndbok en mengde interessante opplysninger.

Vi har altså igjen fått en meget nyttig og verdifull katolsk bok — og det i et tiltalende og solid utstyr og ikke minst boken er overmåte billig! Den koster bare kr. 2,50. Må den bli kjøpt, lest og studert både av trosfeller og anderledestroende.

H. J. I.

Gösta av Geijerstam: «Ongene og vi to i Storevik». (Aschehoug & Co.)

Det er stadig en særegen glede på mørke, grå høstdager å lese om vår, om sol og blomster, om samspill av mennesker og naturen.

«Ongene og vi to» er igjen en ekte Geijerstam! Vi henfortsettelse av «Paradisdage i Storevik». (Forfatterens mest og best kjente verk som blev oversatt på flere sprog og for tiden går sin seiersgang i det Tredje Rike).

«Ongene og vi to» er igjen en ekte Geijerstam! Vi henettes i Sunnfjords eventyrverden, på den idylliske øen som heter Storevik, hvor forfatteren og hans familie lever sitt

originale, kanskje litt primitive men dog så rike, intense og personlige liv — bort fra bydemenneskene som trekker på skuldrene av noget så meningsløst og livsfjernt som «kunst» og «kunstnere».

Siden Paradisdagene har Storevikfamilien vokset og øket betydelig og det var derfor all grunn til å skrive yderligere Paradisberetninger som i ynde og originalitet slett ikke står tilbake for de første.

En rase-ekte Geijerstam! Forfatteren er blitt så ens med naturen at hans skildringer virker på en, taler til en som om man levet midt inn i den. Skildringene er så levende, så friske, så sterke og usentimentale som selve Sunnfjords fosser og fjell og skog.

Men Geijerstam er ikke bare «Naturmaniakker» (i ordets gode betydning) han er også familiefar og også det på sin egen, personlige måte — helt ledet av naturens sunde inspirasjoner, helt i samklang med sitt syn på naturen. «Ongene» lever et velsignet fritt og ubekymret liv, uten «system», uten regler, uten hemninger. Det er «Natur-unger», riktig sympatiske og intelligente skoiere — ikke minst lille Sunniva. Kapitlet om Sunniva og Nancy er noget av det fornøieligste man kan tenke sig på barnpsykologiens område.

Det strev som «Vi to», og da især den éne part av «Vi to» har med denne temperamentfulle barneflokket lar sig bedre ane enn beskrive.

I korthet: En helt igjennem festlig bok med frisk, sund kost. En av de få som man virkelig uten det ringeste forbehold kan anbefale både til barn og voksne. Den vil glede de siste like så meget, om ikke mere, enn de første, ikke bare på grunn av de sterke, folte naturskildringer, men også og især på grunn av de mange morsomme overraskelser og replikker «Ongene» overøser «Vi to» med.

W. W.

Marta Ostenso: «Steinmarken». (Aschehoug & Co.)

I sin nye bok innfrir den norsk-amerikanske forfatterinne Marta Ostenso noen av de store forventninger som hennes første prisbelønte bok «Grågå» vakte i sin tid men som de etterfølgende bøker praktisk talt alle skuffet. Det nybrottlend, som hun tok fatt på og som straks grep alle leserne med hele det ukjentes interesse var hennes eget norsk-amerikanske farmermiljø med dets enkle sterke mennesker — men etterhvert som hun utsendte sine bøker blev personene i dem så fremmedartet og til tider grotesk-førvredne som så vi dem gjennom karikaturspeil at de forekom oss mer konstruerte i forfatterinnens egen fantasi enn virkelig hetsnære typer. Dessuten tok ofte hennes følsomhet overfor naturens stemninger eller et landskaps linjer likesom makten fra hennes interesse for selve menneskeskildringen, hvorved disse tapte i kraft fordi de blev enten staffage eller bare eksponenter for sine omgivelser.

Men i sin siste bok «Steinmarken» har Martha Ostenso atter oppnådd den harmoniske rolige ballanse mellem naturens liv og skjønnhet og de menneskelige foreteelser, og sjelden er en kvinneskikkelse blitt skildret finere og forståelsesfullere enn den unge Jo Porte. Hennes innstilling fra hun er ganske liten til den gård hun med et betegnende uttrykk fra bibelen: «bygg dig stateligere boliger, o min sjel» kaller «den statelige bolig», og hvordan den, den rike familie Hilygards slektseiendom, blir hennes målestøkk for alt stort

og herligt i livet og får henne til å arbeide selvopofrende i dens tjeneste tross undergangen som rammer den og dens beboere med logisk nødvendighet, er fint og gripende skildret. Og selv om hun og Royce Hilyard tilsist begynner sitt samliv på bar bunn etter at han har lidt skibbrudd i sitt første ekteskap, så har dog Jo Porte bygget «en statelig bolig» for sin sjel som overflødiggjør det meste av det som mennesker ellers arbeider for å oppnå som den høieste lykke. Også Royce Hilyard er et levende menneske, og skildringen av hans miljø eier betydelig kulturhistorisk interesse. Alt i alt en tiltalende bok, utmerket oversatt av C. J. Hambro.

E. D.-V.

Magnhild Haalke: «Dagblinket». (Aschehoug & Co.)

Sårt, uendelig varsomt og sårt evner Magnhild Haalke å fremstille små menneskers skjebne som livet gir store og tragiske linjer fordi den er felles for så mange. Vi husker den lille Gry fra «Akfestet» hvis barndom bindes til småsøskenes vugge selv lange lyse sommerdager og som derfor aldri får lov eller tid til å være barn. Langsom trønes hun under nødvendighetens hårde lov — enn ikke den glede som ligger i ofret får hun kjenne, fordi ingen spør etter hennes vilje og denne derfor forblir ufri og bundet i henne. Allerede som barn legges derfor spiren i henne til en upersonlig tilværelse mellom plikter og krav — og da hun blir ung og dagblinket melder sig: den korte varme lyse stunden årstiden bringer med sig om våren der hun bor — så blir det bare å benytte den til det sedvanlige arbeid for dem som mener sig berettiget til å eie hennes nutid og fremtid fordi de i fortiden har satt henne inn i verden. Så går Gry der, strever og sliter men uten kraft til å frigjøre sin vilje utover dagliglivets fordringer. Foreldres egoisme er i denne bok reist et monument av gruffull sannhet, kronet av voksne søskenes selvoptatthet og hensynsløshet. I stillhet bærer dog også Gry på et fremtidshåp sammen med Sem og så langt kommer håpet sin virkelighetsgjørelse, at Sem bygger det nye huset sitt som hjem for dem begge. Gry følger det, ser innom og steller i det i de få korte stunder som levnes henne fra slitet hos de gamle foreldre — men rive sig endelig og definitivt løs og komme til ham orker hun ikke. Og så taper hun overfor Dagny som vil og kan gripe lykken når den er der — taper fordi hun fortsetter å leve de daglige stunder uten perspektiv og uten den bevisste offerglede. Hun blir i all sin fattigslighet en tragisk skikkelse med store dimensjoner, fordi hun som så mange andre ikke gjennomskuer sine omgivelser, men blir et vergeløst bytte for dem.

Det er en bok med bud til alle følede og tenkende mennesker, serlig dog til foreldre med voksen ungdom. Magnhild Haalke er i stadig utvikling i sitt forfatterskap — ikke minst eier hennes språk og særpregede stil betydelig interesse. Til tider kan selve hennes ordvalg virke som små illustrerende pennetegninger — ikke for intet er hun gift med en maler. Det er ikke noen glad bok, men en god bok i sitt intense ønske om å kunne hjelpe om så bare en eller to Gry'er til å bli fri i sitt sjeleliv og derved herre over selv de tyngste og ringeste ytre levevilkår.

E. D.-V.

Bjørn Bjørnson: «Det gamle teater. Kunsten og menneskene». (Aschehoug & Co.)

For Nationalteatrets skaper, den banebrytende og inspirerende instruktør, Bjørn Bjørnsons egen skyld, er det å ønske

at denne bok var forblitt uskrevet — at dens innhold kun eksisterte på hans leber, fortalt og gjenoplevet i hyggelig samvær med enkelte venner eller i festlig lag blandt beundrere og elever. Da kunde dens mylder av innfall, hendelser, mennesker og foreteelser ha sin berettigelse som kornmodsglans over en fjern egn en sommerkveldsskumring, men som den fremtrer nu, med pretensjon å være dagens fulle lys over historiske skikkelser og begivenheter, er den et misgrep — for ikke å bruke en sterkere betegnelse. Det eneste forsonende — men også det såre for alle oss som skylder Bjørn Bjørnson takk for så mangen en rik teaterstund — er at forfatteren avslører sig selv mest og verst. Ingen kan tenkes å volde sig selv større skade enn Bjørn Bjørnson i kapitlene om Gunnar Heiberg og det oppgjør han der holder med en død og derfor forsvarsløs mann.

La oss håpe at forfatteren en annen gang i høiere grad vil huske forpliktelsen ved å bære det navn han har.

E. D.-V.

Bøker inngått til redaksjonen:

ASCHEHOUG & CO.:

Sigrid Boo: «En dag kom hun tilbake —»

Kristian Elster: «Helg».

Barbra Ring: «Leken blir liv».

Gudrun Løchen-Drewsen: «Man minnes mangt —»

Oskar von Wertheimer: «Christina av Sverige» — oversatt av Ursula Krogvig.

Oskar Braaten: «Fugleburet».

Nini Roll Anker: «Små avsløringer».

Ingeborg Refling Hagen: «Kjørekaren».

GYLDENDAL, NORSK FORLAG:

Gabriel Scott: «Ferdinand».

Emil Boyson: «Vandring mot havet».

Karel Capek: «Salamanderkrigen» (oversatt av Dagny Rytter).

C. J. Hambro: «Moderne mentalitet».

OLAF NORLI:

Segelke Trap: «En menneskealder i Fengsel».

MARIAFÖRENINGEN, GÖTEBORG:

Essi Jerlov: «De 7 Sakramenten».

HERDER & CO., FREIBURG IN BREISGAU:

Josef Stierli: «Aloisius Gonzaga».

Herhjemme.

Referatet fra UNGDOMSDAGEN I OSLO må dessverre utestå til neste nummer.

Trondheim. En dame som de fleste deltagere i de årlige pilgrimsferder til Stiklestad kjenner, fru M. Sundelien, innehaveren av Grennes hotell på Værdalsøra er avgått ved døden og begravet på Stiklestads historiske kirkegård. Det hyggelige hotell, som har mottatt så mange av ferdens deltagere og sørget for dem på beste måte, vil fortsette sin virksomhet uforandret. Den avdøde vil dog bli meget savnet og vi oppfordrer våre trossfeller og navnlig de som har nydt godt av hennes omsorg, å be en bønn for hennes sjelero.

F. L—e.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.